

Lausunto

8.4.2024

VN/23379/2023
VN/23379/2023-VM-15

Jakelussa mainitut

Valtiovarainministeriön lausunto koskien HE:tä ELY-lain 3 a §:n muuttamisesta

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriöltä lausuntoa luonnoksesta hallituksen esityksestä laiksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämisen ja hallintokeskuksesta annetun lain 3 a §:n muuttamiseksi. Esitetty muutos tehtäisiin tietoja, menettelyjä sekä neuvonta- ja ongelmanratkaisupalveluja saataville tarjoavan yhteisen digitaalisen palveluväylän perustamisesta ja asetuksen (EU) N:o 1024/2012 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1724 (SDG-asetus) täydentämiseksi. Esityksessä ehdotetaan, että KEHA-keskus toimisi SDG-asetuksen tarkoittamana kansallisena koordinaattorina, sekä palveluväylän todistusmateriaalin vaihtoon liittyvän teknisen järjestelmän rekisterinpitäjänä kansallisin osin.

Valtiovarainministeriö kannattaa, että kansallisesta koordinaattorista ja rekisterinpitäjyydestä säädetään kansallisesti. KEHA-keskusta voidaan pitää esityksen perusteluiden mukaisesti luontevana viranomaisena toimimaan ehdotetun sääntelyn voimaan tullessa kansallisena koordinaattorina ja esityksessä mainitulla tavalla rekisterinpitäjänä.

Esityksessä olisi hyvä mainita KEHAn uuden tehtävän kanssa samansuuntainen valtion yhteisen asiakaspalvelun hanke, ja avata aluehallintouudistuksessa perustettavaan valtion lupa- ja valvontavirastoon (ns. Valo-virasto) sijoitettavan valtion yhteisen asiakaspalvelun koordinaation ja KEHAn tehtävän eroja ja yhtäläisyyksiä. Päällekkäisyyttä ei näiden viranomaisten tehtävien osalta pitäisi olla, mutta KEHAn ja Valo-virastoon sijoitettavan valtion yhteisen asiakaspalvelun tavoitteet ovat samansuuntaiset.

Yhteisen asiakaspalvelun koordinaation tehtäväksi on linjattu mm. monikanavaisen yhteisen asiakaspalvelun koordinointi. Olisi hyvä kuvata valtion yhteisen asiakaspalvelun ja KEHAn tehtävien erot ja niiden keskinäinen yhteistyö. Lisäksi selkeyden vuoksi hallituksen esityksessä olisi hyvä avata SDG-asetuksesta tulevaa ongelmanratkaisupalvelujen käsitettä ja selventää, poikkeako se jollakin tavoin neuvontapalvelun käsitteestä, jota SDG-asetuksessa ja käsillä olevassa ehdotuksessa käytetään rinnan. Ongelmanratkaisupalvelun käsite ei esiinny kotimaisessa sääntelyssä esim. hallintolaissa eikä hallinto-oikeutta koskevassa kirjallisuudessa.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Valtiovarainministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 28
00023 Valtioneuvosto

Snellmaninkatu 1 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo.vm@gov.fi

Esityksen perusteluissa on kohdassa 4.2.4 todettu, että KEHA-keskuksen uusissa kansallisen koordinaattorin ja rekisterinpitöön liittyvissä tehtävissä ei ole katsottu olevan kyse sellaisista tietoaineistoihin tai tietojärjestelmiin tehtävistä olennaisista muutoksista, joista olisi tehtävä tiedonhallintalain 5.3 §:n ja 8.2 §:n mukainen tiedonhallinnan muutosten arviointi lainvalmistelussa. Valtiovarainministeriö huomauttaa, että sinänsä 8.2 §:n mukainen edellytys 5.3 §:n mukaisesta arviosta ei edellytä, että kyse olisi olennaisista muutoksista, vaan arvio tulee tehdä aina kun valmisteltavat säännökset vaikuttavat tietoaineistoihin ja tietojärjestelmiin.

Kansallisen koordinaattorin ja rekisterinpitäjän tehtävällä olisi KEHA-keskukselle tietoaineistoihin ja tietojärjestelmiin liittyviä vaikutuksia, minkä vuoksi valmistelun yhteydessä on tehtävä tiedonhallintalain 8.2 §:n mukainen arviointi. Arvioinnin muodosta ei ole säädetty. Arviointi perustuu menetelmällisesti suunnitellun tavoitetilan, esimerkiksi viranomaisen tehtävien muutos tai uusi tietojärjestelmä, aiheuttamien vaikutusten arviointiin suhteessa nykytilaan. Viranomaisten toimiessa verkottuneesti muiden viranomaisten ja toimijoiden kanssa on vaikutusten arvioinnissa olennaista myös vaikutuksen kohdentaminen tahoon, jolle muutoksen vaikutuksesta aiheutuu toimenpiteitä. Valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan hallituksen esityksen perusteluissa on vaikutusarvioon sisältyviä elementtejä esimerkiksi kohdassa 3.2.3 tietojen vaihto ja henkilötietojen suoja sekä viranomaisten vaikutusten arviointia koskevassa kohdassa 4.2.3. Lisäksi esityksessä on viitattu tiedonhallintalain 9 §:n mukaiseen lausuntomenettelyyn. Jatkovalmistelussa tulisi vielä arvioida tarkemmin, mikä vaikutus koordinaattorin tehtävästä aiheutuu KEHAlle itselleen viranomaisena. Lisäksi jaksossa 4.2.4 todettua on syytä täsmentää siten, että siitä käy ilmi, että tiedonhallintaa koskevat vaikutukset KEHAn rooliin kansallisena koordinaattorina (ja rekisterinpitäjänä) on arvioitu.

Valtiovarainministeriö kiinnittää huomiota myös rajat ylittävää sähköistä tunnistamista koskevaan osuuteen, jossa on kuvattu sitä, että Suomessa ei ole vielä käytössä notifioitua kansallista tunnistusvälinettä ja että tunnistusvälinettä tullaan kehittämään uudistetun eIDAS-asteuksen täytäntöönpanon yhteydessä. Valtiovarainministeriö yhtyy HE:ssä esitettyyn näkemykseen siitä, että notifioitu tunnistusväline on edellytys OOTS-järjestelmän käyttämiselle. Hallituksen esityksessä tulisi kuitenkin kuvata EU-säädöksen sisältöä vain sen verran, kuin esityksessä ehdotettavan sääntelyn kannalta on tarkoituksenmukaista. Rajat ylittävä sähköinen tunnistaminen ja uudistetun eIDAS-asetuksen velvoitteet ovat laaja ja tekninen kokonaisuus, joka ei välttämättä avaudu HE:ssä olevan tiiviin tekstin perusteella. Valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan osuus ei myöskään suoraan liity hallituksen esityksessä ehdotettavaan lainsäädäntöön ja jatkovalmistelussa tulisi vielä harkita sitä, onko osuuden sisällyttäminen HE:seen tarkoituksenmukaista. Mikäli osuus sisällytetään esitykseen, tulee se päivittää, mikäli asetus ehditään julkaista tai se ehtii tulla voimaan ennen HE:n antamista. Samoin osuudessa käytetty terminologia tulee varmistaa (esimerkiksi kansallisen identiteetin varmistuspalvelu on henkilöllisyyden linkittämispalvelu).

Hallituksen esityksen suhdetta talousarvioesitykseen on syytä tarkentaa valmistelun edetessä. Esitysluonnoksessa todetaan, että palveluväylän teknisen järjestelmän kehittämiseen on haettu valtiovarainministeriöltä tuottavuusrahaa. Jos tuottavuusrahaa ei myönnetä, työ- ja elinkeinoministeriön olisi tarkoitus ehdottaa kehittämisrahoitusta vuoden 2024 lisätalousarvioesitykseen. Samalla todetaan, että kehittämisen lisäksi järjestelmän vuosittainen ylläpitorahoitustarve olisi 635 200 euroa vuodesta 2025 alkaen. Jos kehittämisrahoitus myönnetään tuottavuusrahasta, ei HE:llä olisi kytköstä lisätalousarvioesitykseen. Jos työ- ja elinkeinoministeriö katsoo HE:n edellyttävän ylläpitorahoituksen sisällyttämistä vuoden 2025 talousarvioon, liittyisi esitys silloin vuoden 2025 talousarvioesitykseen ja tulisi käsitellä sen yhteydessä eli antaa eduskunnalle syksyllä 2024. Kytköstä vuoden 2025 talousarvioesitykseen ei ole, jos TEM katsoo, että ylläpitokustannukset ovat katettavissa momentin 32.01.02 määrärahan puitteissa.

valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Juha Majanen

ICT-johtaja

Jarkko Levasma

Jakelu TEM Työ- ja elinkeinoministeriö

Tiedoksi
Susanna Huovinen
Maarit Huotari
Päivi Anttila
Kimmo Mäkinen
Suvi Remes
Tanja Eckstein
Elina Isoksela

VN/23379/2023-VM-15

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: